

چالش‌های حمایت منطقه‌ای دولت‌ها از حقوق بشر

تألیف:

ایرج رحیم‌پور اصل

آرین‌نقش ۱۳۹۸

سرشناسه	: رحیمپور اصل، ایرج، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	: چالش‌های حمایت منطقه‌ای دولت‌ها از حقوق بشر
مشخصات نشر	: تألیف ایرج رحیمپور اصل.
مشخصات ظاهری	: تهران: آریا نقش، ۱۳۹۸.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۶۵-۰۹-۸
وضعیت ویراست	: ۱۶۸ ص.
نویسی	: فیبا
موضوع	: حقوق بشر
موضوع	: Human rights
رده بندی کنگر	: ۵۷۱JC
رده بندی دیویی	: ۴/۲۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۱۰۶

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۷۲۸۹ www.arianaghsh20.ir	تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر چوبی خیابان وحید نظری، پلاک ۱۵۰، واحد ۱۵
---	---

چالش‌های حمایت منطقه‌ای دولت‌ها از حقوق بشر

تألیف: ایرج رحیمپور اصل

چاپ: چاپ اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۶۵-۰۹-۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای مولف محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه..... ۱۵

فصل اول

مبانی و تاریخچه

- ۱-۱-۱ خاستگاه‌های حقوق بشر..... ۲۷
- ۱-۱-۱-۱ مفهوم حق..... ۲۹
- ۱-۱-۲-۱ مفهوم حق در حقوق..... ۲۹
- ۱-۲-۱-۱ مفهوم حقوق بشر..... ۲۹
- ۱-۲-۱-۱-۱ تحول حقوق بین‌الملل..... ۳۲
- ۱-۲-۱-۱-۲ تحول مفهوم حاکمیت..... ۳۲
- ۱-۲-۱-۱-۳ تعارض حقوق بشر با حاکمیت ملی دولت‌ها..... ۳۳
- ۱-۲-۱-۱-۴ الزام به تصویب و تطبیق قوانین داخلی با قوانین بین‌المللی حقوق بشر..... ۳۳
- ۱-۲-۱-۱-۴-۲ حمایت‌های بین‌المللی، منطبقه‌ای از حقوق بشر..... ۳۴
- ۱-۲-۱-۱-۴-۳ پی‌گیری‌های قضایی در خصوص نقض کنندگان حقوق بشر..... ۳۵
- ۱-۲-۱-۱-۴-۲ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر..... ۳۴
- ۱-۲-۱-۱-۴-۳ سازوکارهای منطقه‌ای حمایت از حقوق بشر..... ۳۵
- ۱-۳-۱ صلاحیت بین‌المللی..... ۳۶
- ۱-۳-۲ مسئولیت بین‌المللی حمایت..... ۳۶
- ۱-۳-۲-۱ آثار مسئولیت بین‌المللی حمایت..... ۳۶
- ۱-۴-۱ مفهوم حقوقی و سیاسی حقوق بشر..... ۳۸
- ۱-۴-۱-۱ حقوق بشر در مکاتب مختلف..... ۳۸
- ۱-۴-۱-۲ موضع‌گیری‌های کشورهای اسلامی..... ۴۰
- ۱-۴-۱-۲-۱ اعلامیه اجلاس کویت..... ۳۹
- ۱-۴-۱-۲-۲ اعلامیه قاهره (حقوق بشر اسلامی)..... ۴۱
- ۵-۱ نسل‌های حقوق بشر..... ۴۲
- ۵-۱-۱ اشتراکات و تفاوت‌های حقوق بشر نسل اول و دوم..... ۴۳
- ۵-۱-۲ نسل سوم حقوق بشر..... ۴۶

۴۷	۱-۲-۵-۱ ابهامات حقوق نسل سوم
۴۸	۳-۵-۱ نسل چهارم
۴۷	۴-۵-۱ واکاوی نسل‌های حقوق بشر
۴۹	۶-۱ ضمانت اجرا

فصل دوم

سازوکارهای حمایت از حقوق بشر در منطقه آسیا

۵۳	۱-۲ تاریخچه حقوق بشر در آسیا
۵۵	۱-۱-۲ رویکرد نظام‌های سیاسی خاورمیانه به حقوق بشر
۵۵	۲-۱-۲ سه‌گان فرهنگی آسیا و حقوق بشر
۵۷	۳-۱-۲ لزوم ترتیبات منطقه‌ای
۵۸	۴-۱-۲ ترتیبات منطقه‌ای آسیایی
۵۹	۵-۱-۲ انجمن مجالس آسیا
۵۹	۱-۵-۱-۲ موضع‌گیری کشورهای آسیایی
۶۰	۶-۱-۲ اعلامیه پاریس
۶۱	۲-۲ منطقه خاورمیانه
۶۳	۱-۲-۲ اقدامات آ.سه.آن در زمینه حقوق بشر
۶۳	۲-۲-۲ چالش ساختاری منطقه خاورمیانه
۶۳	۳-۲-۲ چالش نظام‌های سیاسی منطقه
۶۴	۴-۲-۲ چالش فرهنگی منطقه
۶۶	۵-۲-۲ بحران‌های منطقه

فصل سوم

سازوکار حمایت از حقوق بشر در اعلامیه حقوق بشر اسلامی

۶۹	۱-۳ حقوق بشر در اسلام
۶۹	۱-۱-۳ منشور حقوق بشر عرب
۷۱	۲-۳ صدور اعلامیه جهانی حقوق بشر اسلامی
۷۰	۱-۲-۳ فرآیند تنظیم، تدوین و تصویب اعلامیه قاهره
۷۲	۱-۱-۲-۳ ویژگی‌های کلی اعلامیه قاهره
۷۳	۲-۱-۲-۳ ارزیابی اعلامیه قاهره
۷۳	۳-۱-۲-۳ تعارضات حقوق بشر اسلامی

۲-۲-۳	چشم انداز حمایت منطقه‌ای در آسیا.....	۷۴
۳-۳	دستاوردهای آسیایی.....	۷۵
۱-۳-۳	اتحادیه همکاری منطقه‌ای جنوب آسیا.....	۷۵
۱-۱-۳-۳	مکانیزم منطقه‌ای حقوق بشر در جنوب آسیا.....	۷۶
۳-۳-۳	منشور حقوق بشر آسیایی.....	۷۷
۱-۳-۳-۳	تصویب بین‌المللی حقوق بشر در آسیا.....	۷۷
۲-۳-۳-۳	حفظ منشور حقوق بشر آسیایی.....	۷۹
۳-۳-۳-۳	اهداف منشور حقوق بشر آسیایی.....	۷۹
۴-۳-۳-۳	در رورت منشور حقوق بشر آسیایی.....	۸۱
۱-۳-۳-۳	موازن منشور حقوق بشر آسیایی.....	۸۱
۴-۳-۳	اقدامات آسه آن در زمینه حقوق بشر.....	۸۳
۵-۳-۳	نقایص ذاتی.....	۸۶
۴-۳	سازوکار منطقه‌ای در آسیا.....	۸۸

فصل چهارم

سازوکار حمایت منطقه‌ای دو تها از حقوق بشر در اتحادیه اروپا

۱-۴	سابقه تاریخی.....	۹۱
۲-۴	کنوانسیون اروپایی حقوق بشر.....	۹۱
۱-۲-۴	ساختار کنوانسیون اروپایی حقوق بشر.....	۹۲
۲-۲-۴	ریشه‌ها و ارکان اصلی شورای اروپا.....	۹۲
۳-۲-۴	تحولات و اصلاحات بعدی.....	۹۷
۱-۳-۲-۴	صلاحیت دادگاه جدید.....	۹۷
۲-۳-۲-۴	حقوق حمایت شده اولیه.....	۹۸
۳-۳-۲-۴	توسعه حقوق حمایت شده (صلاحیت‌های جدید).....	۹۸
۴-۳-۲-۴	صلاحیت مشورتی دادگاه.....	۹۸
۵-۳-۲-۴	پروتکل شماره ۱۱.....	۹۹
۶-۳-۲-۴	پروتکل شماره ۱۴.....	۹۹
۳-۴	فعالیت کنوانسیون اروپایی حقوق بشر.....	۱۰۳
۱-۳-۴	کمیسیون حقوق بشر.....	۱۰۴
۲-۳-۴	واحد همکاری و اطلاع رسانی در حقوق بشر.....	۱۰۵

- ۴-۴ حق دادخواهی در کنوانسیون اروپایی حقوق بشر..... ۱۰۵
- ۴-۴-۱ حق دادخواهی فردی و تقابل آن با مفهوم حاکمیت دولت‌ها..... ۱۰۷
- ۴-۴-۱-۱ دادخواست‌های فردی..... ۱۰۸
- ۴-۴-۲-۱ دعاوی بین کشورها..... ۱۰۸
- ۴-۴-۳-۱ قلمرو اجرای سرزمینی..... ۱۱۱
- ۴-۴-۲ مستثنی کردن سایر روش‌های حل و فصل اختلافات..... ۱۱۱
- ۴-۴-۳ فسخ کنوانسیون..... ۱۱۱
- ۴-۴-۴ دیوار اروپایی حقوق بشر..... ۱۱۱
- ۴-۴-۴-۱ ضمانت دبیرکل..... ۱۱۲
- ۴-۴-۴-۲ نظامه‌های گزارش دهی در سطح منطقه‌ای..... ۱۱۳
- ۴-۴-۴-۳ نظریه‌های مشارکتی..... ۱۱۴

فصل پنجم

صلاحیت فراسرزمینی کنوانسیون حقوق بشر اروپایی نسبت به دولت‌های متعاقد

- ۵-۱ مفهوم قلمرو تحت صلاحیت دولت‌ها بر طبق ماده یک کنوانسیون..... ۱۱۷
- ۵-۱-۱ دیوان اروپایی حقوق بشر..... ۱۱۷
- ۵-۱-۱-۱ سیر تدوین و تصویب ماده یک..... ۱۱۸
- ۵-۱-۱-۲ دادگاه اروپایی حقوق بشر..... ۱۱۹
- ۵-۱-۱-۳ تفسیر ماده یک کنوانسیون اروپایی حقوق بشر..... ۱۱۹
- ۵-۱-۱-۴ ضمانت اجرای ماده یک کنوانسیون اروپایی حقوق بشر..... ۱۲۱
- ۵-۱-۱-۵ مفاهیم همگرایی و واگرایی منطقه‌ای..... ۱۲۱
- ۵-۱-۱-۶ تغییر ماهیت اصول همگرایی منطقه‌ای..... ۱۲۲
- ۵-۲ تبیین مفهوم صلاحیت..... ۱۲۳
- ۵-۳ ماهیت و دامنه تعهدات دولت‌ها..... ۱۲۵
- ۵-۳-۱ قلمرو سرزمینی کنوانسیون..... ۱۲۸
- ۵-۳-۲ مسئولیت کشورها در قبال عملیات نظامی در خارج از قلمرو سرزمینی..... ۱۳۰
- ۵-۳-۳ مسئولیت در قبال اقدامات فراسرزمینی مأموران..... ۱۳۱
- ۵-۴ مفهوم تعهدات مثبت دولت..... ۱۳۵
- ۵-۴-۱ مسئولیت دولت در عدم انجام تعهدات مثبت..... ۱۳۵
- ۵-۴-۲ دامنه تعهدات مثبت دولت‌ها..... ۱۳۶

- ۱۳۷.....۳-۴-۵ بررسی دیدگاه‌ها در خصوص تعهدات مثبت دولت
- ۱۳۸.....۵-۵ تفسیر تعهدات مثبت دولت‌ها
- ۱۴۰.....۶-۵ رویکرد متفاوت در اعمال سرزمینی صلاحیت
- ۱۴۱.....۱-۶-۵ بررسی پرونده بانکویک
- ۱۴۲.....۲-۶-۵ نتیجه بررسی پرونده بانکویک
- ۱۴۲.....۳-۶-۵ انتقادات وارده بر نتیجه بررسی
- ۱۴۳.....۴-۶-۵ تحلیل دیوان از ماده یک
- ۱۴۴.....۵-۶-۵ تحلیل دیدگاه دیوان از ماده یک
- ۱۴۵.....نتیجه‌گیری

کتاب‌نامه

- ۱۵۹.....منابع فارسی
- ۱۶۷.....کتب انگلیسی

پیشگفتار

امروزه اهمیت وجود نظام‌ها و ترتیبات منطقه‌ای برای حمایت از حقوق بشر، آنچنان که در قاره‌های اروپا، آمریکا و آفریقا مشاهده می‌شود، در خاورمیانه مشاهده نمی‌گردد، کاملاً آشکار است که عموماً میان کشورهای واقع در یک منطقه جغرافیایی، انسجام عمیق‌تری به لحاظ فرهنگی، اقتصادی و سیاسی وجود دارد. این امر سبب می‌گردد، تا کارکرد نظام‌های منطقه‌ای حقوق بشری به لحاظ اجرای قواعد و اصول حقوق بشر در آن منطقه، با کمترین میزان چالش رو به رو گردد. با این حال هنوز در چالش برانگیزترین منطقه پهناورترین قاره جهان، یعنی خاورمیانه، فقدان چنین سازوکاری به وضوح احساس می‌گردد. دولت‌های این منطقه، به‌رغم انجام اقدامات گوناگونی که به تازگی در زمینه ارتقای جایگاه حقوق بشر در شرق آسیا صورت گرفته است، هنوز فاصله نسبتاً زیادی را تا دستیابی به یک منطقه ملحقه‌ای جامع و مستقل در زمینه حقوق بشر پیش رو دارد. کتاب حاضر با تدرک بر این ویژگی‌ها و چالش‌های ترتیبات منطقه‌ای، درصدد است به بررسی مواردی از قبیل نهادها، سازوکارهای حمایت از حقوق بشر در منطقه آسیا، صلاحیت فراسرزمینی کنوانسیون اروپایی حقوق بشر نسبت به دولت‌های متعاقد، سازوکار حمایت منطقه‌ای دولت‌ها از حقوق بشر و در آخر به سازوکار حمایت از حقوق بشر در اعلامیه جهانی حقوق بشر اسلامی بپردازد. تمرکز اصلی این کتاب بر روی علل عدم شکل‌گیری سازوکار منطقه‌ای حمایت دولت‌ها از حقوق بشر در خاورمیانه می‌باشد.